

POSTANOWIENIE Z DNIA 20 LIPCA 2005 R.

I KZP 22/05

Zarządzenie prezesa (przewodniczącego wydziału, upoważnionego sędziego), stwierdzające bezskuteczność aktu oskarżenia w sprawie z oskarżenia prywatnego z tego powodu, że nie odpowiada on wymaganiom formalnym, wydane w trybie określonym w art. 120 § 2 zd. 2 k.p.k., zamyka drogę do wydania wyroku, a więc przysługuje na nie zażalenie (art. 459 § 1 k.p.k. w zw. z art. 466 § 1 k.p.k.).

Przewodniczący: sędzia SN R. Malarski.

Sędziowie SN: J. Sobczak, E. Strużyna (sprawozdawca).

Prokurator Prokuratury Krajowej: M. Staszak.

Sąd Najwyższy w sprawie zażalenia oskarżycielki prywatnej Grażyny L., po rozpoznaniu, przedstawionego na podstawie art. 441 § 1 k.p.k. przez Sąd Okręgowy w P., postanowieniem z dnia 31 marca 2005 r., zagadnienia prawnego wymagającego zasadniczej wykładni ustawy:

„Czy zarządzenie prezesa sądu (przewodniczącego wydziału bądź upoważnionego sędziego) wydane w trybie art. 120 § 2 k.p.k. podczas kontroli formalnej aktu oskarżenia – art. 487 k.p.k. – w sprawach z oskarżenia prywatnego, stwierdzające bezskuteczność aktu oskarżenia, jest zarządzeniem zamykającym drogę do wydania wyroku w rozumieniu art. 459 § 1 k.p.k.?”

p o s t a n o w i ł odmówić podjęcia uchwały.

U Z A S A D N I E N I E

Zagadnienie prawne przedstawione Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia sformułowane zostało przez Sąd Okręgowy w P. w następującym układzie procesowym.

Sędzia Sądu Rejonowego w P., zarządzeniem z dnia 29 listopada 2004 r., wydanym na podstawie art. 120 k.p.k., uznał akt oskarżenia wniesiony przez oskarżycielkę prywatną Grażynę L. za bezskuteczny, ponieważ pomimo wezwania jej do uzupełnienia braków formalnych tego pisma, braków tych nie uzupełniła.

W dniu 10 grudnia 2004 r. Grażynie L. doręczono odpis zarządzenia z pouczeniem, że nie przysługuje na nie zażalenie.

W dniu 14 grudnia 2004 r. Grażyna L. wystąpiła do Prezesa Sądu Rejonowego w P., oraz do Sądu Okręgowego w P. ze skargą na „uniemożliwienie” jej przeprowadzenia postępowania w sprawie z oskarżenia prywatnego.

Zarządzeniem z dnia 21 stycznia 2005 r. Prezes Sądu Rejonowego w P. polecił potraktowanie skargi Grażyny L. jako zażalenia na zarządzenie z dnia 29 listopada 2004 r. Zażalenie to uznane zostało przez sędziego Sądu Rejonowego, zarządzeniem z dnia 28 stycznia 2005 r., za bezzasadne i przekazane Sądowi Okręgowemu w P. do rozpoznania. Sąd Okręgowy w P., rozpoznając sprawę z powodu przekazanego mu zażalenia, powziął wątpliwość, którą wyraził w sformułowanym zagadnieniu prawnym przedstawionym Sądowi Najwyższemu, na podstawie art. 441 § 1 k.p.k., do rozstrzygnięcia.

Prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o odmowę podjęcia uchwały uznając, że kwestia przedstawiona przez Sąd Okręgowy w P. nie wymaga

zasadniczej wykładni ustawy, gdyż jest unormowana jednoznacznie i w sposób nie budzący wątpliwości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek złożony przez Prokuraturę Krajową o odmowę podjęcia uchwały jest trafny. Z treści art. 441 § 1 k.p.k. wynika, że wystąpienie z pytaniem prawnym zasadne jest wówczas, gdy z zagadnieniem o charakterze prawnym wiąże się istotny problem interpretacyjny, a więc w sytuacji, gdy norma ze względu na wadliwą lub niejasną redakcję może być rozbieżnie interpretowana, co jest niekorzystne dla funkcjonowania prawa w praktyce.

Zagadnienie prawne przedstawione Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie nie wymaga zasadniczej wykładni ustawy, gdyż interpretacja norm art. 459 § 1 k.p.k. i art. 466 k.p.k. nie nasuwa wątpliwości. Należy dodać, że różnice w wykładni tych przepisów nie wystąpiły ani w orzecznictwie, ani w doktrynie.

Treść uzasadnienia postanowienia, wydanego przez Sąd Okręgowy w trybie określonym w art. 441 §1 k.p.k., wskazuje, co trafnie podniesiono we wniosku Prokuratury Krajowej, na błędną interpretację przez ten Sąd zwrotu, odnoszącego się zarówno do postanowienia sądu, jak i zarządzenia: „zamykające drogę do wydania wyroku”. Sąd Okręgowy niesłusznie bowiem podniósł wątpliwości, czy pojęcie to można utożsamiać z decyzją uznającą pismo zmierzające do zainicjowania postępowania z oskarżenia prywatnego za bezskuteczne tylko dlatego, że decyzja ta może uniemożliwić oskarżycielowi prywatnemu wniesienie kolejnego aktu oskarżenia w terminie przewidzianym w postępowaniu w sprawach z oskarżenia prywatnego. Sąd Okręgowy trafnie odwołując się do cytowanego w uzasadnieniu postanowienia, wydanego w trybie art. 441 §1 k.p.k., poglądu, że decyzja zamykająca drogę do wydania wyroku, to decyzja zamykająca tę drogę „bezwarunkowo”, równocześnie nie zwrócił uwagi na inną, istotną prze-

słankę charakteryzującą taką decyzję, a mianowicie to, że chodzi o zamknięcie drogi do wydania wyroku „w danym postępowaniu”.

Pogląd, że decyzja zamykająca drogę do wydania wyroku to decyzja kształtująca taką sytuację procesową, w której pewne jest, że wydanie wyroku w danym postępowaniu nie nastąpi, wyrażany był w orzecznictwie Sądu Najwyższego niejednokrotnie (por. postanowienie z dnia 21 czerwca 1996 r., V KZ 16/96, OSNKW 1996, z. 7-8, poz.41; postanowienie z dnia 19 czerwca 1996 r., II KZ 23/96, OSNKW 1996, z. 9-10, poz.61). Pogląd ten jest zresztą zgodny ze stanowiskiem doktryny (por. np. Z. Doda: Zażalenie w procesie karnym, Warszawa 1985, s.45-49; Z. Doda, J. Grajewski: Karnoprosesowe orzecznictwo Sądu Najwyższego, lata 1995-1996, PS 1997, nr 11-12, s. 132; E. Skrętowicz w: Środki zaskarżenia w procesie karnym, Księga pamiątkowa ku czci prof. Zbigniewa Dody, Kraków 2000, s. 451; J. Grajewski, L. K. Paprzycki, H. Płachta: Kodeks postępowania karnego, Komentarz, t. II, Kraków 2003, s. 141).

Zarządzenie prezesa (przewodniczącego wydziału, upoważnionego sędziego), stwierdzające bezskuteczność aktu oskarżenia w sprawie z oskarżenia prywatnego z tego powodu, że nie odpowiada on wymaganiom formalnym, wydane w trybie określonym w art. 120 § 2 k.p.k., jest więc bez wątpienia decyzją zamykającą drogę do wydania wyroku.

Należy ponadto podkreślić, że nie podnoszono dotychczas ani w praktyce sądowej, ani w piśmiennictwie najmniejszych wątpliwości co do tego, że zarządzenie wydane w trybie określonym w art. 120 § 2 k.p.k., stwierdzające bezskuteczność aktu oskarżenia w sprawie z oskarżenia prywatnego z tego powodu, iż nie odpowiada on wymaganiom formalnym, jest zarządzeniem zamykającym drogę do wydania wyroku i przysługuje na nie zażalenie (por. D. Osowska: Kontrola wymagań formalnych oskarżenia prywatnego, NP 1977, nr 9, s. 1211; S. Steinborn: Węzłowe problemy subsidiaryarnego oskarżenia posiłkowego, Prok. i Pr. 2001, nr 12, s. 79; T. Grze-

gorczyk: Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Kraków 2003, s. 1218; S. Zabłocki w: J. Bratoszewski, L. Gardocki, Z. Gostyński, S.M. Przyjemski, R.A. Stefański, S. Zabłocki: Kodeks postępowania karnego. Komentarz, t. III, Warszawa 2004, s.361).

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd Najwyższy postanowił jak na wstępie.